

73 Het grootste wonder – een eeuwig moment

Bach, Schubert, Mahler, om er slechts enkele te noemen – ach, als hun muziek mij tot in mijn diepste vezels raakt, komt dat gewoon door “mijn onbewuste mathematische waarneming van voortdurend veranderende trillingsverhoudingen van noten.” Dát is het geheim van muziek – althans volgens de natuurkundige en filosoof Von Leibniz, al 350 jaar geleden. De neurobioloog Dick Swaab was zeker niet de eerste die de mens probeerde te reduceren tot niet meer dan mijn brein. Bij mij is het hem niet gelukt. Wat is het dan wél waardoor muziek zo’n bijzondere impact op mij heeft? Ik weet het niet, ik moet er het zwijgen toe doen. Want is muziek uiteindelijk niet het zeggen van het onzegbare? Einstein had het over ‘verwondering en verbijstering’ die je in je leven ervaart en als je dat niet kent – schreef hij – ben je bijkans dood.

Verwondering en verbijstering – het overkwam me, nu meer dan zestig jaar geleden. Het is adventstijd, de draadomroep laat de bekende kerstliederen door de woonkamer schallen. Tot het mij volkomen onbekende *Die Könige* van Cornelius wordt aangekondigd. Ik hoor een tenor een prachtige, bijna recitatieve tekst zingen en een koor dat het bekende *Wie schön leuchtet die Morgenstern* daardoorheen zingt. Geen piano, geen orgel, geen orkest, alleen maar een wonderbaarlijk weefsel van prachtige mensenstemmen. Hoe kan dit – wie kon dit zó componeren?

Internet moest nog worden uitgevonden en dus spelde ik elk jaar tijdens advent en kerst de radiogids, op zoek naar *Die Könige*. Als ik ze vond was het feest en als het moment aanbrak dat ik weer dat stemmenweefsel hoorde, werd ik door verwondering overmeesterd. Nu, zoveel later, is het nog steeds mijn mooiste kerstlied, ik luister ademloos. Een eeuwig moment, steeds weer.

In mijn jeugd heeft muziek zich in mijn ziel genesteld. Als het duisterde en ik niet meer buiten mocht spelen, was er het programma *Te Deum laudamus* met onder meer het Jo Vincent kwartet. Ik zong als jongenssopraan de *Matthäus Passion*. Bach, Beethoven, Mozart, Schubert – zij slaagden er steeds meer in om mij in stille verwondering aan de radio te kluisteren.

Nog steeds ontdek ik voor mij ‘nieuwe’ muziek. Dan is er opnieuw die verbijstering en verwondering: had dat niet eerder gekund, waarom moest ik zo oud worden voordat ik dit ontdekte? Zo heb ik in de onrust van ons leven van de voorbije jaren een prachtig muzikaal geschenk mogen ontvangen, *Cavatina*, het vijfde deel uit het *Strijkkwartet nr. 13* van Ludwig van Beethoven. Hoe kan een dove man zoiets moois componeren? Steeds weer wil ik luisteren, die ruim zes minuten – een eeuwig moment, vervuld van heimwee over wat nooit zal terugkeren, vol verwondering over de schoonheid van deze muziek mij schenkt.

Als ik het testament lees van mijn jeugd, lijkt het alsof het visioen van toen mij is ont-nomen. Maar dan is er ook het wonder dat ik nog steeds leef van mijn muzikale kin-derdromen. En nu, zoveel jaren later, overvalt het ons nogal eens: we lopen de trap op om te gaan slapen en beginnen zo maar te zingen – teksten uit onze jeugd of van later. Mijn vrouw Louise en ik, wij zingen!

Wij hebben samen, in afwisseling met onze gasten en onder een heldere hemel, ons lijklied gezongen op onze huwelijksfeesten:

Rond 't middernachtelijk uur
Als sterren aan de hemel staan
Klinkt blij ons lied ...

We zongen, met onze kinderen en kleinkinderen, rond het lichaam van onze gestorven zoon Martijn:

Wij staan hier rond Martijn
Verdriet zoekt zingend zich een weg ...

We werden omringd door de liefde van zovelen die met ons meezongen – die liefde: het grootste wonder, een eeuwig moment.

- * Wil je luisteren naar het lied *Die Könige*? Klik dan [hier](#) voor een uitvoering (in de Engelse taal, maar o zo mooi) door The Cambridge Singers o.l.v. John Rutter
- * De twee hierboven geciteerde teksten zongen wij op de muzikale inleiding van het wonder-schone *Cantique de Jean Racin*, gecomponeerd door de toen 19-jarige Gabriel Fauré dat je [hier](#) kunt beluisteren (en mee kunt zingen)
- * Wil je luisteren naar dat wonderschone *Cavatina*? Klik dan [hier](#) voor een uitvoering door het Kodály Kwartet. Deze compositie is ook geëetst in een gouden grammofoonplaat die zich in het in 1977 gelanceerde ruimtevaartuig Voyager 1 bevindt, als één van de belangrijkste uitin-gen van de menselijke cultuur. De gouden plaat bevindt zich sinds 2013 buiten ons zon-ne-stelsel en heeft al 22 miljard kilometer afgelegd.
- * Een deel van de tekst van deze blog verscheen (ingekort en hier en daar enigszins afwijkend) ook in *Gaandeweg nummer 5, december 2017*, het kerkblad van de Protestantse Gemeente Zwolle.

Reageren? klik [hier](#)

